

industrija
gumijevih
usnjenih
in kemičnih
izdelkov

Sava Kranj

10. MAJ 1974

Št. 8 — XIV

Iz vsebine današnje številke

- S ponosom praznujemo praznik delovnih ljudi
- Objavljamo celotno poročilo o razpravah, pripombah in odločitvah delovnih skupin
- Drago Smodiš je pripravil zelo zanimivo informacijo z naslovom VOZILO — PNEVMATIKA — CESTIŠČE
- Semperitovo priznanje Savi za uspešno delo
- Trideset let je naslov sestavka o praznovanju organov notranjih zadev
- 1. junija bo v Trbovljah proslava 50. obletnice zloma ORJUNE
- V Zagrebu imamo filialno skladišče

Ob 1. maju

Včasih smo ob takih priložnostih novinarji pisali obširne uvodnike o pomenu delavskega praznika, o borbah, ki so jih bili naši prednamci za ta praznik, o rdečih nageljnih ... Potem smo pisali o enotnosti delavskega razreda, o delovnih zmagah, se spominjali ...

Prav gotovo danes ne živimo in ne delamo v težjih razmerah kot nekdanj — pa nekako naše navdušenje ni tako veliko ali pa ni izraženo na tako manifestativen način kot nekdanj. Pa vendar so uspehi naše družbe, nas delovnih ljudi tudi veliki, delovne zmage pomembne, enotnost trdnjša kot kdajkoli. Konkretno:

lani se je zvrstilo (tudi) v Savi precej pomembnih dogodkov. Med prvimi smo pričeli uresničevati dopolnila ustave, organizirali smo se v temeljne organizacije združenega dela, podpisali samoupravne sporazume ... in kljub težjim pogojem gospodarjenja smo zaključili poslovno leto z dobrim uspehom, pričeli smo s pripravami za Sestavljeno organizacijo združenega dela.

O vsem tem smo razpravljali in odločali na sestankih zborov delavcev, kjer je končno dana najbolj neposredna možnost vpliva in uveljavitve mnenj slehernega delavca.

To je ena največjih zmag delavskega razreda, zato s tem večjim ponosom praznujemo naš praznik.

Zlom Orjune v Trbovljah

V revirjih se pripravljamo na praznovanje enega izmed najpomembnejših dogodkov iz bogate, revolucionarne zgodovine delavskega gibanja v revirjih. 1. junija 1974. leta poteče namreč 50 let od zgodovinskega spopada slovenskega delavstva s fašistično organizacijo Orjuno. Tega dne je slovenski proletariat na čelu z revirskimi rudarji — delavci pod vodstvom komunistične partije skupno z delavskimi obrambnimi četami PAC iz revirjev in Ljubljana zadal tej organizaciji odločilen udarec, od katerega se ta jugoslovanska fašistična organizacija ni več opomogla.

Dogodki v Trbovljah so sestavni del boja jugoslovanskega delavskega razreda proti takratnemu centralističnemu režimu v Jugoslaviji ter jugoslovanskemu nacionalizmu, ki ga je ponujala Orjuna, prežetega z brutalnostjo fašizma; dogodki so pripomogli, da je bil odbit prvi val fašizma v Jugoslaviji.

Obnavljajoča se moč delavskega razreda je navedla centralistični režim, da odobri najavljeni pohod Orjune v Trbovlje, »v rdečo komunistično trdnjavo«. Pohod je pomenil predrzen izziv tako delavstvu kot nacionalnim opozicijskim silam, v prvi vrsti komunističnemu gibanju. Za ta pohod je Orjuna zbrala pristaše iz vse Slovenije, Zagreba, Splita in drugod, s čimer je prerasla okvir slovenskega političnega dogajanja. Orjuna je v Trbovljah nastopila kot udarna pest centralističnih in hegemonističnih krogov srbske buržoazije.

Pod vodstvom komunistične partije Slovenije so se rdeči revirji zavestno in načrtno pripravljali na oborožen odpor proti Orjuni v Trbovljah. Delavstvo je v Trbovljah branilo svoj kraj, svoje domove, svoje pridobitve in svojo kulturo. Ravno je v skladu z opozorili in navodili komunistične partije Slovenije, ki je zgodaj spoznala, da fašizem grozi slovenskemu narodu kot celoti.

Po aprilski generalni stavki leta 1920 je bil to najhujši notranje-politični spopad v Sloveniji. V njem se je odrazila ostra razredna napetost in ostra nacionalna kriza v takratni Kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev. Dan 1. junij 1924. leta zato označujemo v zgodovini boja delavskega razreda kot pomemben dogodek in zmago delavskega razreda v zaustavitvi fašistično-naconalističnega pohoda v takratni Jugoslaviji, zato je izvršni biro predsedstva ZK Jugoslavije odločil, da bo 50. letnici zloma Orjune v Zasavju dano vsejugoslovansko obeležje in pomen.

Sedanje priprave na praznovanje te pomembne obletnice, ki jih vodi poseben 30-članski republiški odbor pod vodstvom predsednika CK ZKS tov. Franceta Popita, imajo zato vseslovenski in tudi jugoslovanski značaj.

Praznovanje 50. obletnice zloma Orjune bomo v Zasavju obeležili z junija 1974 v Trbovljah. Na proslavi, ki bi se naj je udeležilo 25 do 30 tisoč ljudi iz vse Slovenije, bo govo-

ril sekretar izvršnega biroja ZKJ tov. Stane Dolanc. V kulturnem programu bo nastopilo 780 članov kulturnih skupin iz vsega Zasavja; po proslavi bo vseljudsko praznovanje.

Vsebinski koncept praznovanja 50. obletnice zloma Orjune v revirjih izhaja iz povezanosti revolucionarnega delavskega gibanja od konca leta 1918 pa vse do današnjih dni. To pomeni, da praznovanje te obletnice ni posvečeno samo samemu spopadu rudarjev, revirskih delavcev z Orjuno, ampak obsega čas in dogodke v letih med obema vojnama, ko je v rudarskih revirjih vzniknila komunistična partija, zniknila »trboveljska komuna«, ko je prišlo v dneih od 20. julija do 17. septembra 1923. leta do največje rudarske stavke, zasedbe rogov in gladovne stavke in ko so v zasavskih revirjih zrastle množična delavska kulturna društva in tudi obdobje graditve nove Jugoslavije.

Današnji čas daje vsemu temu poseben pečat, saj prav v tem obdobju s sprejetima ustavama nadalje razvijamo in poglobljamo razredno usmeritev naše družbe, vlogo in položaj delavskega razreda pa krepiamo, ko dokončno uresničujemo težnje delavskega razreda »po osvoboditvi in oblasti«, cilje, za katere so se borili tudi rudarji, delavci iz rdečih revirjev.

Praznovanje 50-obletnice zloma Orjune v Zasavju bo tako pomenilo manifestacijo delavstva iz vse Slovenije, s čimer bo izpričana vztrajna borba delavskega razreda za nov in drugačen svet, za nove družbene odnose na osnovah, kakršne so zamišljene v ustavih SFRJ in ustavi SRS.

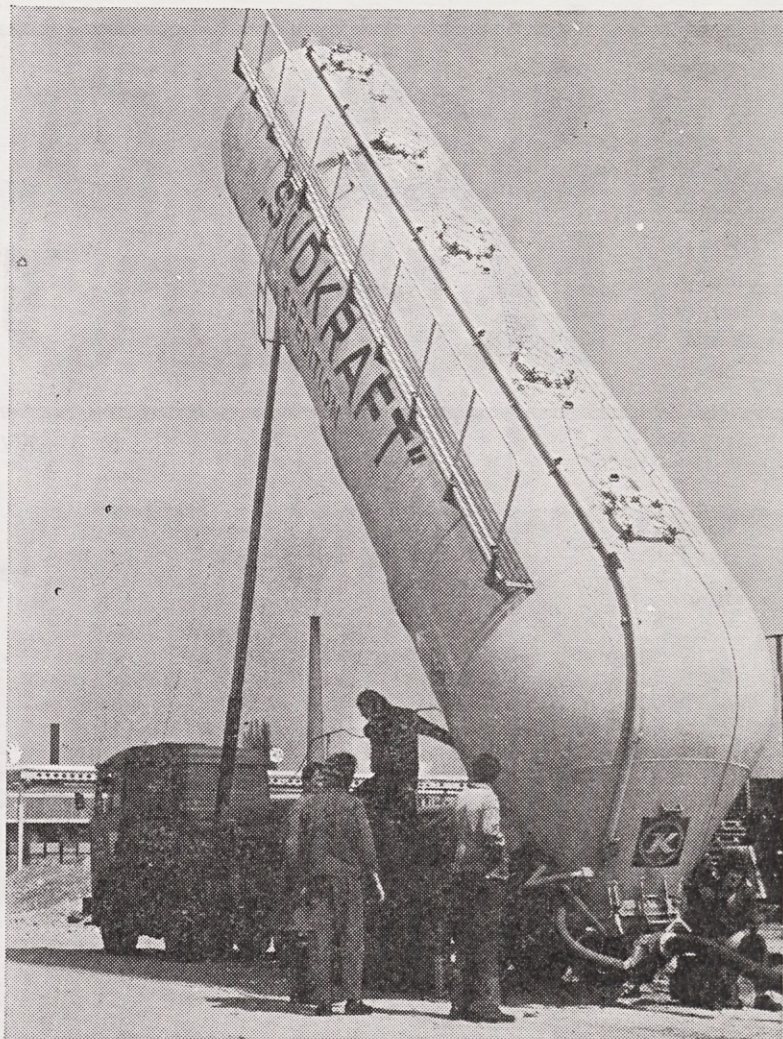
Ob praznovanju 50. obletnice zloma Orjune bomo v Zasavju — Trbovljah odkrili nov spomenik. Novi spomenik bo postavil na kraju samega spopada, t. j. pred Muzejem ljudske revolucije v Trbovljah; imel bo sicer vsa obeležja spopada z Orjuno, vendar pa bo v svoji zasnovi pomenil življenje in borbo delavskega razreda, ki jo je le-ta prehodil in doživljal v pretekli zgodovini. Spomenik izdeluje naš rojak kipar Stojan Batič.

Pomembna kulturna pridobitev za Trbovlje in tudi Zasavje pomeni sanacija Muzeja ljudske revolucije v Trbovljah. Tako bo muzej imel tisto vsebinsko vrednost in pomen, ki mu glede na revolucionarno bogato zgodovino Trbovelj in revirjev tudi upravičeno pripada.

Po programu praznovanja bomo imeli v Zasavju v zadnjem tednu meseca maja t. l. vrsto kulturnih in športnih prireditev. Na teh prireditvah bodo sodelovala predvsem kulturna in športna društva iz Zasavja. V program je vključena tudi šolska mladina iz Zasavja.

S svojim programom pa se v to praznovanje vključuje tudi slovenska mladina, ki je 50. obletnico zloma Orjune določila za svojo osrednjo proslavo v tem letu.

SZDL

Ne, nismo na raketnem izstrelišču, ampak... Tovornjak-cisterna je pripeljal večjo količino saj in pri »raztovarjanju« smo posneli to sliko. Človek in tehnika zmoreta vse!... bi lahko napisali pod to sliko.

Ljudem ni vseeno

Precej sestankov delovnih skupin je že za nami. S tem načinom dela neposredno prenašamo zadeve na vse delavce. V tej praksi pa smo tudi spoznali, da to niso le fraze, ampak dejanski odraz življenja in dela v našem kolektivu. Vsakdo od nas pa ve, da so tudi v tem načinu samoupravljanja težave, in tega se zavedamo. Ker pa to vemo, vedno znova težimo k temu, da pomanjkljivosti, ki se pojavljajo, skušamo odpravljati. Da je res tako, potrjujejo tudi razprave na mnogih delovnih skupinah. Morda je res, da v delovni skupini, v katero tudi sama spadam in jo vodijo strokovni delavci, ni toliko pripomb in novih predlogov. O akcijah smo verjetno mnogo bolj informirani, zato se nam zdijo predlagani sklepi skoraj vedno popolnoma sprejemljivi. Toda, ali je povsod tako?

Bila sem prisotna precej razburljivemu razgovoru med delavci iz proizvodnje na njihovi delovni skupini. Razumljivo, da vsega materiala, ki je bil posredovan z Informatorjem skoro dan za dnem, niso utegnili prebrati ali pa ga nekateri niso razumeli, zato so od vodje skupine pričakovali, da bodo izvedeli o zadevi še več, bolj neposredno v govorni besedi. Hoteli so zvedeti jedro zadev, zato so spraševali in znova zahtevali pojasnil. Ni jim bilo vseeno, za kaj naj bi dvigali roke, zato so z vprašanji in predlogi zavlačevali predlog sklepa.

Toda vodja se je zavedal, da mora akcijo speljati, zato je bil prisiljen, da jim je povedal vse. Da bi mu to uspelo, mora imeti do njih ustrezen, prijazen in zaupljiv nastop, prisluhniti jim mora, ne se dati voditi v grupi najrazličnejšim, tudi namerno negativno izraženim mnenjem in predlogom. O tem, kar jim razlaga, mora biti sam trdno prepričan, biti pa mora dobro obveščen in razgledan, da v vseh situacijah zmora na konkretna vprašanja dati tudi konkreten odgovor. In kaj porečejo delavci k temu? Resnično se počutijo varne, ker lahko izrazijo svoja stališča, mnenja, sami sodelujejo pri odločanju, toda od tistih, ki so zadalženi, da jim razlagajo, zahtevajo, da so močnih, trdnih in odločnih besed, ne pa slabič, katere bi lahko oni vodili.

M. G.

Poročilo o odločitvah delovnih skupin

Delavci so v času od 5. do 12. aprila obravnavali naslednje skupne zadeve, katerih odločitve potrdi delavski svet delovne organizacije, razen sprememb statuta TOZD, ki jih potrdi delavski svet temeljnih organizacij, in sicer:

1. Predloge o združitvi v sestavljeno organizacijo združenega dela POLIKEM

2. Predlog samoupravnega sporazuma o razporeditvi sredstev med temeljnimi organizacijami

3. Predlog sprememb samoupravnega sporazuma o združitvi temeljnih organizacij združenega dela v delovno organizacijo z dne 17. 12. 1973 in predlog sprememb statuta temeljnih organizacij.

O tem so se odločili takole:

K točki 1.

a) Predlog samoupravnega sporazuma o združitvi v Sestavljeno organizacijo združenega dela

TOZD	Štev. del.	Štev. prisotnih	GLASOVALI		% ZA od štev. prisotnih	% ZA od štev. zaposlenih
			ZA	PROTI VZDRŽ.		
TAP	827	711	684	20	7	96,2
TTI	1507	1198	1185	4	5	98,91
VET	303	259	252	—	7	97,30
POS	111	103	103	—	—	100,00
OSS	580	439	438	—	1	99,77
Skup.	3328	2710	2662	24	20	98,23

Na tej podlagi ugotavljamo, da so delavci vseh TOZD in OSS sprejeli predlog samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD.

b) Predlog o pooblastilu delavskega sveta združenega podjetja

TAP	827	711	684	20	7	96,20
TTI	1507	1198	1186	3	5	98,99
VET	303	259	252	—	7	97,30
POS	111	103	103	—	—	100,00
OSS	580	439	437	—	2	99,50
Skup.	3328	2710	2662	23	21	98,23

Na tej podlagi ugotavljamo, da so delavci vseh TOZD in OSS pooblastili DS SOZD, da na osnovi pripomb iz javne razprave izvrši končno redakcijo samoupravnega sporazuma o združitvi.

c) Predlog delegatov za DS SOZD

TAP	827	827	710	1	—	99,90
TTI	1507	1198	1185	3	6	98,91
VET	303	259	252	—	7	97,30
POS	111	103	103	—	—	100,00
OSS	580	439	439	—	—	100,00

Na osnovi tega ugotavljamo, da so delavci vseh TOZD in OSS izvolili predlagane kandidate za DS SOZD.

d) Predlog delegatov delovne organizacije v odbor delavske kontrole Sestavljene organizacije združenega dela.

TAP	827	711	681	—	30	95,80
TTI	1507	1198	1184	3	7	98,83
VET	303	259	252	—	7	97,30
POS	111	103	103	—	—	100,00
OSS	580	439	397	42	—	90,43
Skup.	3328	2710	2617	45	37	96,57

Na tej osnovi ugotavljamo, da so delavci vseh TOZD in OSS izvolili predlagane kandidate za delegate delovne organizacije v odbor delavske kontrole združenega podjetja.

K točki 2.

Predlog samoupravnega sporazuma o razporeditvi sredstev med temeljnimi organizacijami

TAP	827	711	710	1	—	99,90
TTI	1507	1198	1193	3	2	99,58
VET	303	259	258	—	1	97,30
POS	111	103	103	—	—	100,00
OSS	580	439	439	—	—	100,00
Skup.	3328	2710	2703	4	3	99,74

Na tej podlagi ugotavljamo, da so delavci vseh TOZD in OSS sprejeli predlog samoupravnega sporazuma o razporeditvi sredstev med TOZD.

K točki 3.

Predlog sprememb samoupravnega sporazuma o združitvi temeljnih organizacij v delovno organizacijo in sprememb statuta temeljnih organizacij.

TAP	827	711	711	—	—	100,00
TTI	1507	1198	1164	32	2	97,16
VET	303	259	258	—	1	97,30
POS	111	103	103	—	—	100,00
OSS	580	439	438	—	1	99,77
Skup.	3328	2710	2674	32	4	98,67

Na tej osnovi ugotavljamo, da so delavci vseh temeljnih organizacij in delovne skupnosti sprejeli spremembe samoupravnega sporazuma o združitvi temeljnih organizacij in da so delavci vseh TOZD sprejeli spremembe statuta temeljnih organizacij.

Ad 1.

Sklepi delavskega sveta delovne organizacije o združitvi v sestavljeno organizacijo združenega dela POLIKEM, združeno podjetje kemije, gume in plastike

Na osnovi poročila o odločitvah delovnih skupin delavski svet delovne organizacije ugotavlja:

Na osnovi poročila o odločitvah delovnih skupin delavski svet delovne organizacije ugotavlja:

1. Delavci vseh temeljnih organizacij oz. delovne skupnosti so se odločili, da se naša delovna organizacija v skladu s 26. členom sporazuma o združitvi združi v sestavljeno organizacijo združenega dela POLIKEM, združeno podjetje kemije, gume in plastike.

2. Delavci vseh temeljnih organizacij in delovne skupnosti so sprejeli predlog samoupravnega sporazuma o združitvi z dopolnitvami o družbenopolitičnih organizacijah in splošno ljudskem odporu.

3. Delavci vseh temeljnih organizacij in delovne skupnosti so pooblastili delavski svet združenega podjetja, da na osnovi pripomb iz javne razprave opravi končno redakcijo samoupravnega sporazuma o združitvi.

4. Delavci posameznih temeljnih organizacij so izvolili predlagane delegate temeljnih organizacij in delovne skupnosti v delavski svet združenega podjetja.

5. Delavci vseh temeljnih organizacij in delovne skupnosti so izvolili predlaganega delegata delovne organizacije v odbor delavske kontrole in njegovega namestnika.

6. V smislu sprejete zvezne in republiške ustave delavskega sveta delovne organizacije sprejema naslednje dopolnitve sporazuma o združitvi v sestavljeno organizacijo združenega dela. Popravljeni členi se glasijo:

6. člen

Sestavljena organizacija združenega dela posluje pod firmo POLIKEM, združeno podjetje kemije, gume in plastike, Ljubljana, z ome-

jeno subsidiarno odgovornostjo do višine 10 % poslovnega in rezervnega sklada vsake od podpisnic po stanju zadnjega zaključnega računa.

Skrajšana firma združenega podjetja je: POLIKEM, Ljubljana, o. sub. o.

Sedež združenega podjetja je v Ljubljani.

Podpisnice sporazuma uporabljajo pri poslovanju poleg svoje firme še označbo in ime združenega podjetja.

7. člen

Drugi odstavek tega člena se črta, ker ni v skladu z določili ustave.

10. člen

Za obveznosti združenega podjetja proti tretjim osebam odgovarjajo podpisnice sporazuma z omejeno subsidiarno odgovornostjo do višine 10 % poslovnega in rezervnega sklada vsake od podpisnic po stanju zadnjega zaključnega računa.

29. člen

Za združeno podjetje kot celoto se oblikujejo skupni samoupravni organi in njihovi kolegijski izvršilni organi, individualni poslovodni organ in organi samouprave delavske kontrole, katerim delavci zapajo določene funkcije upravljanja in izvršilne funkcije.

32. člen

Mandat članov delavskega sveta združenega podjetja traja dve leti. Nihče ne more biti več kot dvakrat zaporedoma izvoljen v delavski svet združenega podjetja. V delavski svet združenega podjetja ne more biti izvoljen delavec, ki je individualni poslovodni organ, in ne drugi delavci na vodilnih delovnih mestih.

44. člen

Združeno podjetje ima individualni poslovodni organ. Individualni

(Nadaljevanje na 4. strani)

Ena od delovnih skupin si je izbrala kar tale prostor za sestanek: zeleni- co za tehnično halo. Tu so se zbrano in tehtno odločili.

Ce vodja delovne skupine ali poročevalec zna obrazložiti in utemeljiti predlog, uspeh gotovo ne izostane.

Poročilo . . .

(Nadaljevanje s 3. strani)

poslovodni organ združenega podjetja je generalni direktor.

50. člen

Strokovni svet je posvetovalni organ generalnega direktorja združenega podjetja, člani tega organa pa so: generalni direktor, namestnik generalnega direktorja, direktorji sektorjev in direktorji podpisnic sporazuma.

51. člen

Se črta.

52. člen

Generalni direktor obvezno daje strokovnemu svetu v obravnavo predvsem naslednje zadeve:

— vodenje in usklajevanje poslovanja združenega podjetja,

— usklajevanje poslovanja podpisnic sporazuma,

— pripravljanje predlogov sklepov delavskega sveta združenega podjetja in njegovih kolegijških izvršilnih organov,

— izvrševanje sklepov delavskega sveta združenega podjetja in njegovih kolegijških izvršilnih organov,

— skrb za izvajanje in uporabo tega sporazuma, statuta in drugih skupnih splošnih aktov,

— ostale zadeve s področja poslovanja združenega podjetja.

7. Za podpis sporazuma o združitvi v sestavljeno organizacijo združenega dela delavski svet delovne organizacije pooblašča

— tov. Janeza Beravska, dipl. inž., glavnega direktorja,

— tov. Ilijo Dimitrijevskega, dipl. inž., predsednika delavskega sveta delovne organizacije.

POROČILO O ODLOČITVAH DELOVNIH SKUPIN

TOZD	Štev. zaposlenih	Štev. prisotnih	GLASOVALI		% ZA na štev. prisotnih	% ZA na štev. zaposlenih
			ZA	PROTI VZDRŽ.		
1. Predlog o rezervaciji 3 dni dopusta						
TAP	827	711	628	78	5	88,30
TTI	1507	1198	981	131	86	81,88
VET	303	259	258	—	1	99,61
POS	111	103	103	—	—	100,00
OSS	580	439	434	3	2	98,86
Skup.	3328	2710	2404	212	94	88,11

Na tej osnovi ugotavljamo, da so delavci vseh temeljnih organizacij in delovne skupnosti sprejeli predlog o rezervaciji 3 dni dopusta za ublažitev predvidene energetske krize.

2. Predlog novih meril za nagrajevanje

TAP	827	711	711	—	—	100,00	86,00
TTI	1507	1198	1141	48	9	95,24	79,49
VET	303	259	258	—	1	99,61	85,15
POS	111	103	103	—	—	100,00	92,79
OSS	580	383	332	30	25	86,68	57,24
Skup.	3328	2654	2545	78	35	95,89	76,47

Na tej osnovi ugotavljamo, da so delavci vseh temeljnih organizacij in delovne skupnosti sprejeli predlog novih meril za nagrajevanje delavcev na delovnih mestih v proizvodnih enotah pri funkcionalnem uvajanju novih strojev, poizkusni proizvodnji ali poizkusih.

Ad 1.

Pripombe delovnih skupin k predlogu o rezervaciji 3 dni dopusta

TOZD TAP:

1. Delovna skupina zračnice I je bila v celoti proti rezervaciji 3 dni dopusta in je podala nov predlog, in sicer: 3 dni se nadoknadi v prostih sobotah v prvi izmeni v treh mesecih.

Pojasnilo: Ker je večina delovnih skupin soglašala s predlogom o rezervaciji 3 dni dopusta, menimo, da je bil predlog pretehtan in utemeljen.

TOZD TTI:

1. Delovna skupina strokovni oddelki je predlagala, naj se prouči možnost skrajšanja kolektivnega dopusta na 10 dni.

2. Delovna skupina strokovni oddelki je predlagala, naj se v prihodnjih letih kolektivni dopust skrajša na 7 delovnih dni. Uvede naj se tekoči remont strojev preko celega leta. V času kolektivnega dopusta (skrajšane) pa naj bi opravili remonte le na strojih, na katerih tega ni mogoče opraviti med letom (mikserji).

Pojasnilo: k tč. 1 in 2: Ker je gospodarski načrt že izdelan in je delovni koledar že določen, v tem letu tega ni možno izpeljati. Za prihodnje leto pa lahko razmišljamo o tem predlogu.

3. Delovna skupina stiskani izdelki je poudarila, naj se ob redukciji zagotovijo enaki pogoji vsem temeljnim organizacijam.

Pojasnilo: Za bodoče bo zagotovljeno, da med temeljnimi organizacijami ne bo razlik ob redukciji.

TOZD VET: Nima pripomb

TOZD POS: Nima pripomb

SDS OSS:

1. Delovni skupini finančno-računovodske službe navajata, da je njihovo delo vezano na roke, določene od zunaj (SDK in drugi), zato je potrebno opraviti določene naloge tudi v času, ko proizvodne enote ne delajo.

Pojasnilo: Vodstvo službe mora zagotoviti pravočasno izvršitev terminsko vezanih nalog, obenem pa tudi prisotnost delavcev, ki so v dne, ko bo proizvodnja nadomeščala izgubljene ure zaradi izpadov električne energije, nujno potrebni za normalno delo proizvodnje.

2. Delovna skupina tekstilni laboratorij tehnične službe je podala pripombo, naj ob bodočih izpadih električne energije ne dela noben član temeljne organizacije in delovne skupnosti, razen tistih, katerih narava dela zahteva, da so prisotni v delovnih dneh po koledarju. V nasprotnem primeru delo strokovnih služb negativno vpliva na delavce v proizvodnji.

Pojasnilo: V celoti se strinjamo s pripombo delovne skupine tekstilni laboratorij.

Poročilo o glasovanju delovnih skupin o predlogu novih meril za nagrajevanje delavcev na delovnih mestih v proizvodnih enotah pri funkcionalnem uvajanju strojev, poizkusni proizvodnji ali poizkusih.

TOZD TAP:

Ad 2.

1. Delovna skupina vodstvo tehnološke in vodstvo operativne priprave proizvodnje je imela pripombo, da se vsi problemi pri reševanju pri osebnih dohodkih rešujejo stihijsko, ker nimamo trdnega sistema pri delitvi osebnih dohodkov.

Pojasnilo: Sistem delitve osebnih dohodkov je okvirno določen s samoupravnim sporazumom o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu, tekoče pa se problemi o delitvi rešujejo takrat, ko nastajajo.

2. Delovna skupina gumiranje in brizganje sta dodali dopolnilni predlog, naj poizkusna proizvodnja na novih strojih ne traja več kot 6 mesecev. V tem času naj se vsa dela normirajo.

Pojasnilo: Strinjamo se s predlogom, da je potrebno časovno omejiti trajanje poizkusnega dela. Rok, koliko naj najdalj traja poizkusna proizvodnja, naj vedno vnaprej določi TPP TOZD v sodelovanju z vodjo prizadete obračunske enote. V primeru, da je iz objektivnih razlogov potrebno podaljšati poizkusno proizvodnjo, rok podaljšanja ponovno določi tehnološka priprava proizvodnje.

TOZD TTI:

1. Delovna skupina strokovni oddelki je bila mnenja, da bodo delavci v proizvodnih enotah ob uvedbi novega predloga nagrajevanja zainteresirani za zavlačevanje funkcionalnega uvajanja ali poizkusov. Predlagajo, naj bo nagrajevanje delavcev za poizkusno proizvodnjo in poizkuse po starem. Že sedaj je prihajalo do primerov, da nekateri delavci pri poizkusih delo namerno zavlačujejo. Z novo stimulacijo bi to podkrepili. Nov način stimulacije naj velja samo za uvajanje strojev.

Pojasnilo: Trajanje poizkusnega dela je odvisno od strokovnih delavcev, ki poizkusno proizvodnjo odredijo. Delavec, ki dela na poizkusih oz. pri poizkusni proizvodnji, torej ne more sam odrediti časa takšnega dela. Poleg tega je sprejeta pobuda o omejitvi trajanja poizkusnega dela.

2. Delovna skupina stiskani izdelki je predlagala, naj se predlog dopolni z naslednjim tekstom: »oz. za delavce, ki nadomeščajo na različnih delovnih mestih«.

Pojasnilo: Ker je nadomeščanje na različnih delovnih mestih bolj ali manj trajnega značaja, bo način nagrajevanja delavcev za nadomeščanje oz. rezervnih delavcev rešen s posebnimi določili pravilnika o delitvi osebnih dohodkov.

TOZD VET: Nima pripomb

TOZD POS: Nima pripomb

SDS OSS:

1. Delovna skupina služba informacijskih sistemov je navedla, da je dodatna stimulacija že vračunana v tromesečnem poprečku osebnih dohodkov in dodatnih 10 % stimulacije ni potrebnih, ker delo na omenjenih delovnih mestih ni nič bolj intenzivno. Strinjali so se s spremenjenim predlogom brez dodatnih 10 %.

Pojasnilo: Ker predvidevamo, da morajo delati na poizkusnih oz. pri poizkusni proizvodnji oz. funkcionalnem uvajanju novih strojev samo boljši delavci, bi ti ob predlaganem načinu brez 10 % dodatka na osebni dohodek bili prikrajšani.

Delovne skupine o predlogu združitve

1. Poročilo o pripombah delovnih skupin k predlogu o združitvi v sestavljeno organizacijo združenega dela POLIKEM

a) K predlogu saoupravnega sporazuma

TOZD TAP:

1. Več delovnih skupin je predlagalo, naj bo sedež sestavljene organizacije združenega dela v Kranju.

ODGOVOR: Po eni varianti je bil predviden sedež sestavljene organizacije združenega dela v Kranju. Ker pa ni bilo ogoče dobiti na raz-

polno vrednost šele po nekaj letih. TOZD TTI:

1. Delovna skupina stiskani izdelki sodi, da se morajo stroški za skupne službe zmanjšati in ne povečati.

ODGOVOR: Zahteva TTI je popolnoma upravičena, saj je tudi ta zahteva eden od elementov združevanja. Pri tem pa velja poudariti, da je treba na to gledati dolgoročno.

2. Večina delovnih skupin TTI je predlagala, naj bo sedež združenega podjetja v Kranju.

dakcijo sporazuma

K temu predlogu ni bilo nobenih pripomb.

c) K predlogu delegatov v delavski svet sestavljene organizacije združenega dela

TOZD TAP:

Nima pripomb

TOZD TTI:

1. Člani delovnih skupin strokovni oddelki želijo pojasniti, zakaj je evidentiranih samo toliko kandidatov, kolikor jih je potrebno izvoliti. Menijo, da bi moralo biti kandidatov več, s čimer bi se ob volitvah izkazalo, kateri kandidati so boljši. Možnost, da se nekdo ne strinja s predlogi (s kandidatom), je samo formalna, ker na novo predlagani kandidat nima nobene možnosti, da bo izvoljen.

ODGOVOR: Skupni komisiji sta ob sestavljanju predloga za delegate upoštevale naslednje kriterije:

1. zastopanost vseh delov, kateri predstavljajo zaokrožene tehnološke celote v okviru TOZD,

2. zagotoviti strukturo, in sicer so zastopani delavci iz neposredne proizvodnje in iz strokovnih oddelkov,

3. zaradi načina potrjevanja teh kandidatov na delovnih skupinah se je komisija tudi odločila, da predlaga enako število kandidatov, kot jih je potrebno potrditi oz. izvoliti.

TOZD VET:

Nima pripomb.

TOZD POS:

Nima pripomb.

SDS OSS:

1. Delovni skupini finančne službe sta predlog za delegate v delavski svet prejeli z dopolnitvijo, naj bi se vanj volilo tudi delavca iz finančno-računovodske službe, glede na pomembnost področja finančno-kreditnih in ostalih vprašanj, ki zadevajo to službo. Predlagan je bil tov. Balanč Franci, dipl. oec.

ODGOVOR: Skupni kadrovske komisiji sta ob izdelavi predloga obravnavali tov. Balanča in tov. Klemenčiča kot možna kandidata za delavski svet sestavljene organizacije združenega dela. Komisiji sta se odločili, da predlagata tov. Klemenčiča iz naslednjih vzrokov:

1. Tov. Klemenčič trenutno ni angažiran z delom v samoupravnih organih, medtem ko tov. Balanč sedaj že aktivno sodeluje v več samoupravnih organih, poleg tega pa je na takem delovnem mestu, kjer bo kot strokovni delavec sodeloval pri sestavi predloga za delavski svet sestavljene organizacije združenega dela in pri samem delu tega organa (poročevalec).

Skupna komisija je ob izdelavi teh predlogov sodelovala s predsedniki svetov občinskih enot in z ostalimi člani družbenopolitičnih organizacij.

d) K predlogu delegatov delovne organizacije v odbor delavske kontrole združenega podjetja

TOZD TAP:

1. Delovne skupine vodstvo, operativna priprava proizvodnje, tehnološka priprava proizvodnje pripomnijo, da se je predlagani kandidat za namestnika člana delavske kontrole šele pred kratkim zaposlil v naši delovni organizaciji in zato ne more prevzeti takšne funkcije.

ODGOVOR: Skupna komisija je upoštevala ob predlogu kandidatov naslednje kriterije:

1. člani samoupravne delavske kontrole bodo morali poznati vse delovne organizacije, združene v sestavljeno organizacijo združenega dela,

2. delavska kontrola na nivoju združenja bo delovala skupaj z že obstoječimi organi delavske kontrole v delovnih organizacijah: menimo, da sta predlagana kandidata, glede na tak način delovanja, primerna,

3. za tov. Gričarja pa dajemo še dodatno pojasnilo o njegovem dosedanjem delovanju: imenovani je že v času svojega rednega študija aktivno deloval v mladinskem odboru delovne organizacije (predsedstvu) ter tako bil redno seznanjen z delovanjem samoupravnih organov, družbeno političnih organizacij in poslovanjem delovne organizacije.

TOZD TTI:

1. Delovna skupina valjarna ima podobno pripombo kot delovna skupina, navedena pod točko 1, TOZD TAP.

(Nadaljevanje na 10. strani)

polago ustreznih prostorov, je sedaj predviden sedež v Ljubljani.

Če bi Sava skupaj z Občinsko skupščino Kranj lahko zagotovila oz. na nek način rešila problem prostorov, predlagamo, da naši delegati v delavskem svetu združenega podjetja predlagajo sedež v Kranju, še posebej, ker tudi v Ljubljani še ni na razpolago ustreznih prostorov.

2. Delovna skupina vulkanizacija III je navedla, da je podjetje imelo slabe izkušnje pri združitvi s Standardom in izrazila pomisleke glede koristnosti te združitve.

ODGOVOR: Ne vemo, kaj vodi delavce omenjene delovne skupine k sklepu, da so imeli slabe izkušnje pri združitvi s Standardom — danes predstavlja ta proizvodnja približno 15 % vse savske proizvodnje; proizvodnja je bila ves čas visoko akumulativna. To je tudi razlog, da se že gradi nova tovarna umetnega usnja.

Pri tem pa je tudi res, da je bila to v Savi prva integracija, pri kateri smo se vsi marsičesa naučili.

Glede dvoma o koristnosti te združitve je na tem mestu težko povedati kaj več, kot je bilo napisano v gradivu za javno razpravo, povedati je potrebno le, da gre za dolgoročno odločitev, ki bo po našem prepričanju pokazala svojo

Odgovor glej pod TAP — tč. 1.

TOZD VET:

Nima pripomb.

TOZD POS:

Nima pripomb.

SDS OSS:

1. Delovna skupina kadrovske službe predlaga, naj se spremeni določilo sporazuma, ki določa število delegatov v delavski svet združenega podjetja.

Predlagajo naslednjo lestvico: do 150 zaposlenih 1 delegat, od 151 do 300 zaposlenih 2 delegata, od 301 do 600 zaposlenih 4 delegati, nad 600 zaposlenih 6 delegatov.

ODGOVOR: Strokovna komisija, sestavljena iz predstavnikov vseh delovnih organizacij, ki je pripravljala predlog sporazuma, je obravnavala več predlogov zastopanja v delavski svet združenega podjetja. Odločila se je, da predlaga varianto, ki je v predlogu sporazuma zato, ker bi rada omogočila tudi majhnim TOZD, da jih zastopata dva delegata, tako da se na sejah lahko posvetujeta.

2. Več delovnih skupin je predlagalo, naj bo sedež združenega podjetja v Kranju.

Odgovor glej pod TAP — tč. 1.

b) K predlogu za pooblastilo delavskega sveta združenega podjetja, da na podlagi pripomb iz javne razprave opravi dokončno re-

Z velikimi prizadevanji vsega kolektiva in na modernih strojih zmagujemo zelo težko gospodarsko situacijo.

Vozilo - pnevmatika - cestišče

Ce spremljamo tehnični napredek pnevmatike v povezavi s cestiščem na eni in z vozilom na drugi strani, lahko ugotovimo, da je dala jedro vseh izboljšav na tem področju konstrukcija pnevmatike, in sicer radialna izvedba ali še točneje radialni plašč z jeklenim pasom. Ta nam je prinesel v zadnjih letih na področju pnevmatike take prednosti, da lahko govorimo o »eksploziji« radialne pnevmatike.

nični poti; ob dotiku s cestiščem se pot za trenutek izravna, da bi se na to takoj vrnila zopet v krožnico, ko element zapusti področje maksimalne deformacije. Ta karakteristična lastnost radialnega plašča pa ima, kakor bomo kasneje videli, še druge pozitivne učinke pri gibanju plašča po cestišču.

V zadnjem času vgrajujemo na pogonska kolesa širše plašče v primerih, ko motorne sile tudi s po-

namenjeni za najhitrejša vozila. Zahtevne izboljšave bočnih sil vodenja pa so bile dosežene tudi s prehodom na širša platišča, kar pomeni, da je bil na nogi presek plašča vstavljen v širšo osnovo.

Povečanje sposonobnosti plašča za vožnjo pri velikih hitrostih

Vozila z močnimi motorji dosega tudi višje maksimalne hitrosti; pri le-teh pa se pojavijo na tekalni površini plaščev stacionarni valovi. Ti se pojavljajo pri radialnih plaščih z jeklenim pasom mnogo kasneje kot pri onih s tekstilnim pasom, seveda pa pri slednjih tudi kasneje kot pri diagonalnih plaščih. Nastanek valov pri radialnih plaščih preprečuje napet pas in pa sposobnost radialne karkase, da duši oscilacije, ki jih povzroča sploščenje plašča pri vsakem vrtljaju. Zaradi navedenega lahko uporabljamo radialne avtoplašče pri precej višjih hitrostih kot pa diagonalne.

Izboljšanje komforta pri vožnji

Sodobni sistem vzmetenja in obešenja koles ter zmanjšani ropot motorja so izboljšali vozni komfort vozil, pri čemer je prispevala svoj delež tudi pnevmatika. Neizogibne posledice zahtev po izboljšanem voznem komfortu so bile:

- čim bolj idealna okroglost avtoplaščev,
- zmanjšanje šumov pri kotaljenju,
- čim večja udobnost pri vožnji tudi po slabih cestiščih.

Za ocenitev voznega komforta je bila v začetku pomembna le statična vzmetna karakteristika, danes pa igrajo glavno vlogo dinamične lastnosti pri kotaljenju plašča. Zelo pomembna karakteristika voznega komforta pa je tudi glasnost pri kotaljenju. Dinamične lastnosti plaščev pri kotaljenju so pomembne zato, ker obstajajo zaradi specifične konstrukcije razlike v togosti sten plašča. To pomeni z drugimi besedami, da lahko nastopajo pri

(Nadaljevanje na 7. strani)

Dipl. inž. Drago Smodiš, avtor sestavka

Ce se vprašamo, kako je prišlo do te »eksplozije«, odgovor ni težak: prav avtoplašč radialne izvedbe izpolnjuje v vseh nivojih poostrene zahteve.

Poostrene zahteve za pnevmatiko s strani vozila so naslednje:

1. večja odpornost proti obrabi zaradi večjih eksploatacijskih zahtev,
2. izboljšanje bočnega vodenja plašča,
3. povečanje sposobnosti plašča za vožnjo pri večji hitrosti,
4. izboljšanje voznega komforta plašča,
5. boljše izrivanje vode s cestišča,
6. varnejša vožnja po snegu in ledu.

Postavlja se vprašanje, kako je bilo mogoče izpolniti vse te povečane zahteve, ki smo jih naložili prav pnevmatiki? To nam je omogočila radialna izvedba konstrukcije avtoplaščev, še posebej tista z jeklenim pasom.

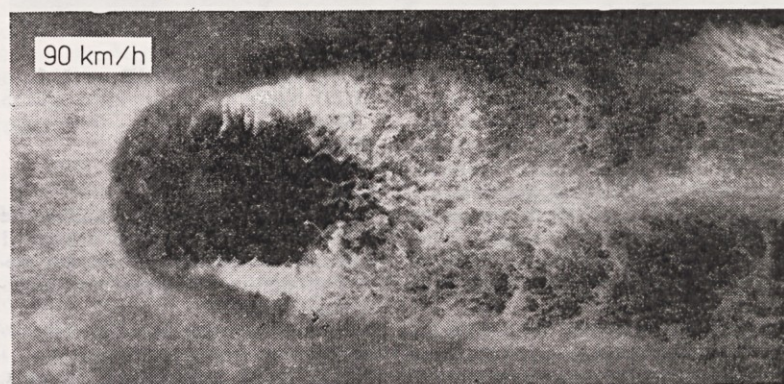
Povečanje odpornosti proti obrabi

Nedvomno je povzročilo povečano obrabo avtoplaščev vgrajevanje močnejših motorjev v vozilo, kar je imelo za posledico večje uporabne hitrosti. Obvladanje tega problema se je posrečilo prav zahvaljujoč se radialni konstrukciji pnevmatike: zaradi vgrajenega pasu je tekalna površina podvržena mnogo manjšim deformacijam. Plezanje posameznih elementov protektorja na stični ploskvi plašč — cesta je pri radialnem plašču, še zlasti pri izvedbi z jeklenim pasom, izredno majhno. Med vrtenjem kolesa potuje element protektorja po krož-

močjo radialnih plaščev ni mogoče več prenašati na cestišče brez večje obrabe. Širši plašči imajo namreč pri istem zunanjem premeru večji presek, s tem pa tudi večjo površino tekalne površine, kar povečuje odpornost proti obrabi.

Izboljšanje bočnega vodenja plašča in lega vozila na cestišču

Naše zahteve do avtoplaščev so se povečale, ko se je bistveno izboljšala lega vozila samega na cestišču (nove konstrukcije vozil, prednji pogon, sprememba obešenja koles in podobno), kar je omogočilo večje uporabne hitrosti, še zlasti večje hitrosti pri zavijanju. Kaj je to pomenilo za pnevmatiko? Izdelati plašč z boljšim stranskim vodenjem, z boljšo oprijemljivostjo na cestišče v vseh pogojih vožnje ob istočasni poostritvi odpornosti proti obrabi, katera pri vožnji v ovinkih pada v četrto potenco hitrosti. Odločilno izboljšanje lastnosti bočnega vodenja plašča je bilo doseženo s spremenjenim razmerjem višina-širina preseka, kar se je doseglo postopno. Razmerje višina-širina preseka se je spreminjalo od prvotnega razmerja 1 preko 0,98, 0,94, 0,88, 0,82 na 0,70; v zadnjem času uporabljajo v ZDA radialne plašče s presečnim razmerjem 0,60 in 0,50. Radialni plašč se je razvijal vzporedno s spremembo presečnega razmerja, saj lahko dosežemo pri diagonalnih plaščih s spremembo naklonskega kota kordnih niti in s širino platišča minimalno presečno razmerje le 0,75. To pa ne daje več zadosti bočnih sil vodenja plaščev, ki so

Gornje slike ponazarjajo plašč pri vožnji po mokrem cestišču; debelina vodnega filma je 8 mm, hitrost pa 5, 90 in 120 km/h. Pri hitrosti 90 km/h plašč že zgublja stik s cestiščem, pri 120 km/h pa »zaplava« po njem.

Vozilo - pnevmatika - cestišče

(Nadaljevanje s 6. strani)
isti obremenitvi na različnih mestih obsega plašča različne dinamične vzmetne karakteristike. Pri kotljenju kolesa z vozilom na cestišču se te majhne neenakosti pokažejo predvsem pri večji hitrosti, to je pri visokih frekvencah teh impulzov, tako da prenašajo na os sile, katere povzročajo v končni posledici za vozilo škodljive, za voznike pa neprijetne tresljaje.

S tem v zvezi govorimo o nihanju radialne sile in o nihanju stranske sile. Proizvajalci avtoplaščev usmerjajo danes svoj trud še posebej v to, da so plašči izdelani čim bolj enakomerno in čim bolj natančno, kar pa glede na lastnosti uporabljenega materiala ni enostavna naloga. Poleg nihanja radialnih in stranskih sil pa vpliva na tresljaje še naslednje:

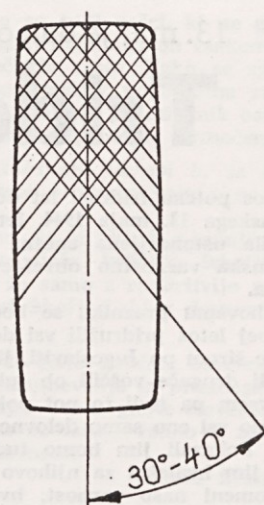
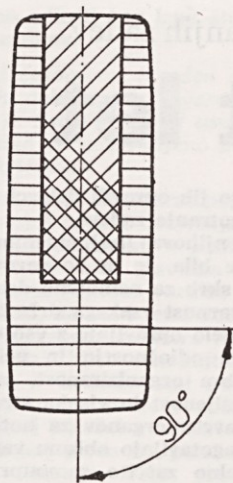
- radialno tavanje,
- stransko tavanje,
- centriranje koles na pestu,
- nihalna frekvenca obešenih koles,
- trenja v krmilnem in vzmetnem sistemu.

od 80–90 km na uro, odvisno od debeline filma. Nastanek si razlagamo tako, da se na prednji strani dotikalne površine plašč — cestišče napravi vodni klin, ki končno pri povečanem hidrostatičnem pritisku loči plašč od cestišča tako, da le ta zaplava po vodnem filmu. Aquaplaning je odvisen od:

- površine cestišča,
- profila tekalne površine,
- obremenitve koles,
- polnilnega pritiska.

Za obrambo pred aquaplaningom mora biti profil plašča tako konstruiran, da lahko navzame čim več vode ter da lahko le-to čim preje zopet odvede. Z notranjo drenažo v profilu je potrebno nastali hidrostatični pritisk zadržati čim nižje.

Tudi v tem primeru nam prinaša radialni plašč z jeklenim pasom odločne prednosti; ker se njegova tekalna površina pri kotljenju po cestišču ne zapira, kakor je primer pri diagonalnem plašču, je v vsakem primeru zagotovljeno odvajanje vode skozi drenažo profila. Ker so pri radialnem plašču premiki posameznih elementov profila v pri-

radialni plašč diagonalni plašč

Shematski prikaz položaja horizontalnih niti v radialnem in diagonalnem plašču

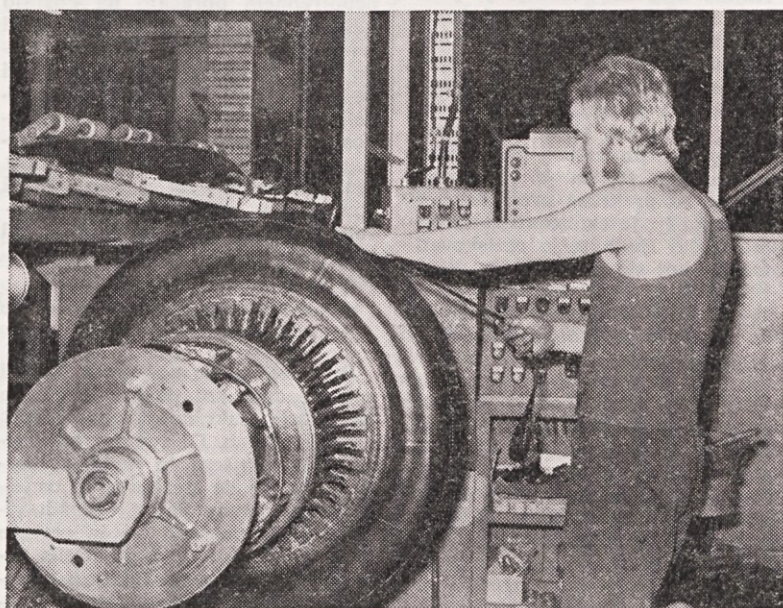
diagonalnim. Seveda pa ne moremo mimo dejstva, da imajo tudi radialni plašči nekaj slabosti, kot so npr.:

- občutljivost bokov plašča na udarce,
- zaradi večje prečne upogljivosti večja možnost tresljajev, zlasti pri neprimernem obešenju koles,
- posebnost vodenja vozila, kar pravzaprav ni slabost, saj lahko ra-

čunamo na boljše oprijemljivost in točnost vodenja.

Lahko zaključimo, da so slabosti radialnih plaščev v primerjavi s prednostmi, ki nam jih nudijo, res malenkostne, zato tudi naša odločitev pri nakupu novih plaščev ne bo težka.

Drago Smodiš

V Savi že nekaj časa izdelujemo radialno potniško pnevmatiko; radialno tovorno pnevmatiko pa razvijamo pospešeno

Tudi v teh primerih nudi radialni plašč prednosti pri harmoniji sistema kolo — pnevmatika — obešenje — vozilo. Pas, še zlasti jeklen radialnega plašča, zavzema skupaj s tekalno površino določeno ekscentričnost proti središču pesta. Zaradi tega sta učinka normalne sile obremenitve koles in protisile, to je nihanja radialne sile, medsebojno oddaljena, zaradi česar je vpliv NRS kompenziran in močno zmanjšan.

Boljše izrivanje vode s cestišča

Močno povečan promet potrebuje širša cestišča; cestišče mora biti ravno, bombirana deželna cesta sodi že v preteklost. Nastopa nov problem — odvajanje vode z ravnega cestišča. Dejstvo, da ostaja na ravnih cestiščih določena količina vode, nam je prineslo nov pojem — aquaplaning — zaplavanje tekalne površine na vodnem filmu. Aquaplaning nastopi pri vodnih filmih debeline preko 1 mm in pri hitrosti

merjavi z diagonalnim plaščem zelo majhni, lahko konstruktor uporabi manjšo aktivno površino profila, ne da bi pri tem bistveno povečal obrabo tekalne površine. S tem pa je dal na razpolago večje preseke drenaže in dosegel boljše izrivanje vode.

Varnejša vožnja po snegu in ledu

Zaradi navzočnosti pasu v radialnih plaščih se elementi protektorja pri večjih hitrostih ne deformirajo. Pri diagonalnih plaščih se zaradi vpliva centrifugalne sile stična ploskev plašč-cestišče zelo zmanjša ter spremeni obliko protektorja na škodo oprijema in stabilnosti. Pri radialnih plaščih pa je porazdelitev tlakov v stični ploskvi enakomerna ter je zato možno celo z običajnimi profili voziti po zasneženih in delno tudi po ledenih cestah, seveda ne v ekstremnih pogojih.

Iz zgoraj navedenih dejstev ni težko zaključiti, kako velike prednosti nam nudi radialni plašč, še zlasti plašč z jeklenim pasom, pred

Zakaj investicije v filialna skladišča?

Približno pred pol leta smo na sestankih delovnih skupin razpravljali o nakupu filianlega skladišča v Zagrebu. Predlog je bil v celoti sprejet, tov. Olga Korenčan pa je o tem pripravila informacijo:

»Spadam med tiste člane kolektiva Save — TOZD POS, ki so prišli v delovno organizacijo takoj po končanem šolanju. Želela bi opisati moje mišljenje glede pomembnosti nakupa prostorov za filialno skladišče Zagreb — t. j. ena največjih investicij te temeljne organizacije.

Z novo organizacijo je oddelek prevzel že obstoječa filialna skladišča v Beogradu in Skopju. Filialno skladišče v Zagrebu pa bi torej bilo tretje filialno skladišče Save in verjetno tudi najpomembnejše od vseh sedanjih. Zakaj?

Na področju Hrvatske imamo tri prodajalne, od katerih ravno prodajalna v Zagrebu ustvarja levji delež prometa. Delno k temu pripomore sposoben kader, močna industrija in trgovina ter veliko obrtnikov — privatnikov. Vsi od navedenih pa so dobri potrošniki naših proizvodov.

S tem, da bomo imeli filialno

skladišče, nam bo omogočeno predčasno ustvariti zaloge sezonskih artiklov, ki bi jih nabavili od tovarne že več mesecev pred sezono in s tem zadovoljili kupca pravočasno. Še bolj važno pa je, da nam bo to skladišče prostorsko dopuščalo držati zaloge kompletnega savskega asortimenta, t. j. da lahko kupcu nudiš ob vsakem času to, kar SAVA izdeluje.

Za lažjo manipulacijo smo nabavili dvetonski kamion. Do danes nam gotovih izdelkov avtomobilskih plaščev še ni bilo potrebno dostavljati kupcem, verjetno pa se tudi nam bliža čas, ko bo prodajal tisti, ki bo kupcu nudil boljše pogoje, med ostalim dostavljajl blago kupcu.

S takim načinom prodaje in takimi, sicer dragimi investicijami, bomo postali za naši tovarni TAP in TTI dober — interesanten kupec in upam, da bodo tako mislili vsi v Savi.»

Za vsakogar nekaj

Že več let dobivam glasilo Sava in ga tudi redno prebiram. Kar nekakšno dolžnost čutim, da se zahvalim uredništvu za njihovo skrb in prizadevanje, da je v glasilu vedno za vsakogar nekaj.

Vsem v Savi želim veliko delovnih uspehov na vseh področjih.

Avgust Zupančič

pisma bralcev

Trideset let

Letos poteka trideset let od zgodovinskega 13. maja 1944. leta, ko je bila ustanovljena enotna jugoslovanska varnostno obveščevalna služba.

Njihovemu prazniku se bodo še posebej letos pridružili vsi delovni ljudje širom po Jugoslaviji, jim tako ali drugače voščili ob jubileju, predvsem pa tudi to pot pokazali, da smo vsi eno samo delovno ljudstvo. Pokazali jim bomo tudi, da smo jim hvaležni za njihovo delo, ki pomeni našo varnost, hvaležni tudi za njihov prispevek pri graditvi humanih socialističnih odnosov.

Razmišljanje ob njihovem prazniku nas spominja na poseben prispevek, ki so ga varnostniki dali v

nah, ki so jih opravili delavci organov za notranje zadeve.

Toda njihova najpomembnejša naloga je bila, je in bo varovanje človeka, skrb za nemoteno delo ter osebno varnost vsakega državljana. Tudi to delo opravljajo z vso odgovornostjo, odločnostjo in učinkovitostjo. Dobra organiziranost, sodobna opremljenost in visoka strokovnost delavcev organov za notranje zadeve zagotavljajo občanu varnost ter popolno zaščito samoupravnih družbe.

V naši družbi postaja vse bolj jasno, da varnost družbe ni le dolžnost te ali one službe varnosti, ampak postaja vse bolj pravica in obveznost vseh delovnih ljudi, samoupravnih organov in družbenopolitičnih skupnosti. To je dobilo tudi potrditev v ustavi SRS, v občinskih statutih ter statutih krajevnih skupnosti in delovnih organizacij.

Demokracija in humani odnosi, ki naj vladajo med ljudmi, neovirana možnost ustvarjalnega delovanja, varnost osebnosti in skupnosti kot celote niso mogoči, če se pojavljajo nepravilnosti, nasilje, kriminal in sovražno delovanje. Proti takim nesocialnim in nesocialističnim pojavom in dejanjem naj bi se za svoje dobro boril vsak občan.

V delu organov za notranje zadeve se na različne načine odraža dosledno javno delovanje službe, povezanost z občani in delovnimi organizacijami. Družbena samozaščita zajema vse ukrepe in dejavnosti, ki jih je organizirala družba, da bi obvarovala neodvisnost in nedotakljivost naše države, našo ustavno ureditev ter osebno in premoženjsko varnost vsakega državljana.

Tudi v sistemu družbene samozaščite je v ospredju delovni človek, ki je v vsakem primeru — skupaj z delavci organov za notranje zadeve — pripravljen braniti svojo svobodo in družbeno lastnino. Lastna svoboda pomeni živeti in delati v miru, v takem miru, ki ga nihče ne moti ne iz tujine ne domači sovražni elementi — ki se tu in tam še pojavijo.

Zmotno je mnenje nekaterih, da je osebna lastnina pomembnejša, saj je vendar jasno, da brez družbene lastnine tudi osebne ne more biti. To nam dokazujejo številni primeri. Ko je pred nedavnim pogorela neka slovenska tovarna,

so bili delavci čustveno tako zelo prizadeti — kot da bi jim pogorela lastna hiša. Pa še: ko je v našo državo vdrla skupina ustašev, so se jim prebivalci krajev, kjer se je to zgodilo, brez posebnega poziva sami postavili po robu in spet skupaj z delavci organov za notranje zadeve prav hitro obračunali z njimi. Podobnih primerov je še in še.

To so dejstva, ki le še potrjujejo, da delavci organov za notranje zadeve niso policaji, ampak so to delavci kot mi — razumljivo s

svojimi pravicami in dolžnostmi.

Varnost ljudi, države in lastnine pa je tudi naša dolžnost in veliko lahko storimo, če delavcem organov za notranje zadeve pomagamo pri njihovem delu, sodelujemo z njimi, če je potrebno preko samoupravnih organov — da bomo delali in živeli v miru, slogi in prijateljstvu. To je naša dolžnost.

Tole, kar sem napisal, naj bo voščilo delavcem uprave javne varnosti ob njihovem prazniku in priznanje za njihovo požrtvovalno delo.

»Spet ni miličnika«, je včasih slišati, ko se na Gašpotevskem klanecu ob 14. uri nabere kar lepa kolona avtomobilov Savčanov, ki ne morejo na glavno cesto. Samo te tri besede, če nič drugega, dokazujejo, kako zelo ga potrebujemo, kako samo po sebi umevno se nam zdi, da tam je, da nam pomaga. Kako pa se on počuti, kakšen je naš odnos do njega — no, o tem sta mi povedala: Živko Drekonja in Branko Virant

Naš razgovor

Pogosto vaju vidimo v bližini naše tovarne ko na križišču usmerjate promet, v tovarni, pa tudi v naših objektih zunaj tovarniške ograje pri reševanju najrazličnejših problemov. Na kakšen način ste torej reševali na Savo?

Najino delovno področje je prav v tem območju mesta Kranja, zavzema pa zelo široko področje dela in sicer: kriminal, družbeno varnost, tatvine v tovarni, pa tudi vse prekrške, ki se zgodijo na tem področju. So stvari, ki so za tovarno značilne, in jih zunaj ni. Mislim predvsem na to, da je v tovarni, kjer gre za prekrške proti družbeni lastnini in je skoncentrirano veliko število ljudi, težje raziskovati prekrške kot sicer.

Ali ni logično pričakovati, da bi bilo v tovarni več možnosti odkrivanja kriminala?

Prav nasprotno. V Savi je tako iskanje zelo oteženo. Pri vas dela mnogo ljudi tudi iz drugih podjetij, zato je težje krivca odkriti. Prav zaradi teh posebnosti Save pa moramo za odkrivanje kršilcev uporabljati izsledke in metode odkrivanja kršilcev.

Kako pridete do informacij?

Največ podatkov nam ob ugotavljanju posreduje varnostna služba podjetja, s katero dobro sodelujemo. Poleg njih pa nam precej pomagajo tudi drugi ljudje. Mnogokrat pa do informacij pridemo čisto naključno, ko nam osumljeni, v želji, da ostane brez krivde, pove pravega krivca.

V nekaterih ljudeh je še vedno zasidrana misel, da ne delajo prav tisti, ki pomagajo pri odkrivanju kaznivih dejanj.

Za sabo imamo veliko izkušenj, vendar pa opažamo, da nam vedno več ljudi zaupa. S tem, ko pomagajo raziskovati, izražajo svojo veliko moralno zavest. Tega je sicer več na terenu, ko gre za osebno imovino. Če gre za zaščito družbene imovine, so manj zainteresirani, ker še ne čutijo takšne odgovornosti.

Kaj narediti, da bi se ta miselnost spremenila?

K temu bi pripomogla vzgoja in izobraževanje ljudi, še največ pa, če bi miličniki delali in živeli z ljudmi v istem kraju, naselju.

Torej vas ljudje še malo poznajo?

Resnično se pojavljamo tu med vami le, kadar je treba intervenirati, le, kadar nas rabite. Zato tudi dela miličnikov večina ljudi ne razume. K temu bi, kot sem rekel, pripomogel stik miličnikov z ljudmi tudi izven delovnega časa. Večina ljudi niti ne ve, kateri miličnik je zadolžen za njihov teren in se po nepotrebnem obračajo na Postajo milice, namesto da bi poklicali terenskega miličnika, ki bi se lahko v najkrajšem času zgledal pri občanu. Ljudje bi morali v nas videti in spoznati tudi človeške, osebne lastnosti, mi pa bi se morali vključiti v njihovo okolje kot enakopravni občani s tem, da bi stanovali v njihovi sredi, sodelovali pri delu krajevnih skupnosti in v družbenopolitičnih organizacijah.

Ali čutite, da se odnos ljudi do vas spreminja?

Pred leti so na naš račun izrekli več pripomb kot danes. Ljudje so izkoriščali vsakršno pomanjkljivost v naših vrstah. Po več kot treh desetletjih izkušenj in nenehne borbe za kar se da strokovno in uspešno delo, imamo danes v naših vrstah sposobne, odločne in zavzete ljudi. Seveda se je tudi status naših služb spremenil. Ljudje spoznajo, da danes ta delovna mesta zasledajo ustrezno izobraženi ljudje, ki so hkrati s šolanjem v socialistični družbeni ureditvi gradili tudi svoj lik in značaj miličnika. Če bi danes nekdo prekršil norme, ki jih vsakomur nalaga tako izpostavljen položaj, bi ostal madež na vseh miličnikih. Ker pa tega ni, se ljudje z nami veliko več pogovarjajo in nas imajo za ljudi, ki jim pomagamo. Vsi smo ljudje, le da mi v uniformi opravljamo svoj poklic.

Kakšen človek mora biti miličnik?

Človek, ki pride v naše vrste, mora biti široko razgledan, sposoben in družbenopolitično angažiran.

Kako delate z ljudmi?

Čisto človeške izkušnje, ki jih potrjuje tudi moderna psihologija nam narekujejo, da v slehernem človeku iščemo najprej njegovo osebnost, se z njim pogovarjamo in poskušamo z nasveti in zgledi odvrti ljudi od kaznivih dejanj.

Vaši zasebni stiki z občani?

Tu, kjer delamo, imamo mnogo prijateljev in znancev. Mnogo pa je tudi takih ljudi, ki jih srečamo (Nadaljevanje na 9. strani)

Naša sogovornika — miličnika Branko Virant in Živko Drekonja.

času NOV in revolucije, v borbi za svobodo in neodvisnost, v borbi za ohranitev vsega doseženega v socialistični revoluciji. Dejavnost organov notranjih zadev je v vojni in povojnih obdobjih našega razvoja zagotavljala nove socialistične odnose.

Med vojno je varnostna obveščevalna služba budno ščitila naše oborožene sile na bojiščih, v zaledju pa varovala ljudi in ozemlje pred sovražnimi dejanji in nasiljem okupatorjev ter domačih izdajalcev, uničevala je vohune in sovražne obveščevalne službe.

Že od vsega začetka je bilo nje-no delo najtesneje povezano z veliko večino poštenih, zavednih in naprednih ljudi Jugoslavije tako, da so se njihove operativne enote združile z delavskim razredom.

V vseh povojnih letih, ki niso bila lahka, je veliko varnostnikov neomajno, hrabro in požrtvovalno stalo na svojih mestih: varovali so pridobitve naše revolucije, skupaj z oboroženimi silami so razbijali različne poskuse sovražnikov, ki so hoteli zlomiti mlado državo v njenih nadčloveških naporih pri graditvi socializma. Mnogo varnostnikov je padlo v borbi proti tistim, ki so skušali zrušiti naš družbenopolitični sistem.

Po vojni smo skoraj dobesedno z golimi rokami gradili domove, tovarne, ceste, železnice... Tudi pri tej graditvi so bili z nami varnostniki, še večje naloge in odgovornost pa so imeli pri ohranitvi pridobljenega. Odveč bi bilo od tej priložnosti naštevati vse delovne uspehe in akcije v težkih delovnih okoliščinah.

Trideset let

(Nadaljevanje z 8. strani)

prvič, ki bi pa na vsak način, tudi za kozarček žganja, hoteli dobiti zaupanje miličnikov. V takih primerih mora biti miličnik razsoden, da zna oceniti svoje mesto in se primerno obnašati.

Kakšno je na splošno življenje v Kranju, če ga gledate z vaše strani?

V Kranju je danes sorazmerno manj prekrškov, kot jih je bilo pred leti. Veliko manj je danes tudi pretepev, ker Kranjčani tudi manj pijejo. Pri razreševanju pretepev uporabljamo drugačne postopke. V večini primerov poskušamo s prijazno besedo vplivati na pretepače in vodje mladoletniških skupin, saj smo s tem načinom uspeli, da smo v več primerih iz zelo razvpitih mladeničev naredili dobre ljudi, ki nam danes zelo pomagajo pri odpravljanju kriminala sami z lastnimi vzgojnimi prijemi in zglede. V svoji neugnanosti mlad človek mnogokrat naredi kakšno nepremišljeno in nepotrebno kaznivo

dejanje in tako zapravi najlepša leta.

Kakšne izkušnje imate s Savčani?

Zavesti o družbeni samozaščiti je še premalo v delovnih ljudeh. Razumljivo, to je povsem novo in z ljudmi bo treba veliko sodelovati in jih izobraževati o pomenu in nujnosti samozaščite.

Kakšni vozniki so Savčani, ko usmerjate promet v križišču?

Promet je v zadnjih mesecih zelo porastel. Mi smo prisiljeni usmerjati promet, ne da bi kaznovali kršitelje prekrškov, saj praktično ob konicah ne moremo iz križišča. To pa dobro vedo Savčani, od katerih nekateri pripeljejo v službo s tehnično pomanjkljivo urejenimi avtomobili in celo brez voznških dovoljenj, saj so prepričani, da jih v tej gneči nihče ne bo kontroliral. To pa ne velja samo za Savčane, ampak tudi za druge. To nam je tudi potrdila akcija, ki smo jo naredili ob 22. uri ob koncu izmene,

ko smo odkrili kar lepo število takih voznikov.

Pred časom mi je eden od strokovnih delavcev iz tovarne rekel: »Kdo je tisti človek, ki upa poslati miličnika na neosvetljeno in neurejeno križišče?«

O tem so se nekajkrat pogovarjali pristojni organi. Največja nevarnost preti miličniku v križišču takrat, ko se steka glavna vozila, a je še tema. Savski vozniki v glavnem vedo, da med temi vozili stoji miličnik, vendar se mora tujim dostikrat kar hitro umakniti. Da bi miličnik v križišču stal na posebnem otoku, ne pride v poštev, saj mora svoj položaj v križišču stalno spreminjati glede na položaj vozil, ki jih usmerja. Velik problem v

križišču so tudi pešci, ki ne glede na položaj miličnika ob vsakem času prečkajo cesto. Tako se zgodi, da nekaj pešcev popolnoma zapre križišče, ob tem pa miličnik ostane v križišču popolnoma nemočen.

S kakšnimi ukrepi bi se dalo spremeniti prometni položaj na tem križišču?

Menim, da bi se tudi z manjšo investicijo dalo križišče izboljšati, morda že samo z razširitvijo odcepa proti Škofji Loki v desnem vožnju.

Kakšno željo izražate Savčanom?

Več razumevanja in pristnega sodelovanja. V nas glejte človeka, na katerega se lahko vedno z zaupanjem obrnete!

Jože Štular

Zahvala Semperita

SEMPERIT
AKTIENGESellschaft

VORSTAND

An den
Zentralen Arbeiterrat
der "S A V A"
KRANJ, Slovenija
=====

Wien, am 7. März 1974

Sehr geehrte Herren !

Anlässlich der letzten Geschäftsführer-Ausschußsitzung wurde der Jahresabschluß 1973 durchgeführt. Wir freuen uns, daß es dank der guten Zusammenarbeit unter Mithilfe aller Mitarbeiter der Werkseinheit und auch der Sava gelungen ist, für das Jahr 1973 ein gutes Ergebnis zu erzielen.

Wir hoffen, daß wir auch das Jahr 1974, welches an die gesamte Kautschukindustrie und insbesondere an die Reifenproduzenten große Anforderungen stellen und stärkere Belastungen mit sich bringen wird, in guter freundschaftlicher Zusammenarbeit gemeinsam meistern werden.

Mit der Bitte, unseren Dank an alle Ihre Mitarbeiter auszurichten, verbleiben wir

mit vorzüglicher Hochachtung

SEMPERIT
Aktiengesellschaft

(Straka) (Lodgman) (Kogert)

SEMPERIT-Zentrum
Wiedner Hauptstraße 63
A-1041 Wien 4

Telefon: (0 22 2) 65 47 51 Serie
Telex: 01/1569
Telegr.-Adr.: Semperit Wien

SEMPERIT
Aktiengesellschaft

Wien, dne 7. marca 1974

CENTRALNEMU DELAVSKEMU SVETU
»SAVE«
KRANJ, Slovenija
Jugoslavija

Spoštovani gospodje!

Na zadnji seji poslovnega odbora je bil obravnavan letni zaključni račun za leto 1973. Veseli nas, da je uspelo, zahvaljujoč dobremu sodelovanju ob pomoči vseh sodelavcev delovne enote in tudi Save, doseči v letu 1973 dober uspeh.

Upamo, da bomo tudi leto 1974, ki zastavlja gumarski industriji, posebno še izdelovalcem pnevmatike, velike zahteve in še večje obremenitve, z dobrim prijateljskim sodelovanjem skupno obvladati.

S prošnjo, da sporočite našo zahvalo vsem vašim sodelavcem, ostajamo

z odličnim spoštovanjem
SEMPERIT
Aktiengesellschaft
(Straka) (Lodgman) (Kogert) l. r.

Uresničevanje temeljnih vrednot socialistične etike

V ponedeljek, 22. aprila, je bil v sejni sobi upravne stavbe svecan podpis samoupravnega sporazuma o razporeditvi sredstev in virov med temeljnimi organizacijami združenega dela ter del sprememb samoupravnega sporazuma o združitvi temeljnih organizacij v delovno organizacijo Sava Kranj.

Pozdravni govor je imela tov. Ema Pevc, sekretarka sveta ZK Sava. Prisotne je nagovorila takole: »Dne 27. decembra lani smo podpisali samoupravni sporazum o združitvi temeljnih organizacij združenega dela v delovno organizacijo. S podpisom smo v praksi potrdili uresničevanje ustavnih določil samoupravljanja in stopili korak dalje na poti uveljavljanja in razvijanja naprednejših in bolj človeških odnosov v Savi.

Z današnjim podpisom samoupravnega sporazuma o razporeditvi sredstev med temeljnimi organizacijami nadaljujemo omenjeno

pot. Pričakujem, da bo ta sporazum trdna osnova za bolj urejene medsebojne odnose ne samo kar zadeva materialno osnovo, ampak tudi medsebojne odnose. Želim poudariti, da ob tem nikakor ne smemo pozabiti na eno izmed temeljnih vrednot socialistične etike — na solidarnost, t. j. pripadnost celotnemu kolektivu, kolektivu, ki je ustvaril ta sredstva in ki jih z današnjim dnem sporazumno delimo.«

Po tem nagovoru so direktorji posameznih temeljnih organizacij predsedniki delavskih svetov teh temeljnih organizacij, direktor delovne organizacije in predsednik delavskega sveta delovne organizacije podpisali samoupravne akte. S podpisom so tako vse temeljne organizacije kot tudi delovna organizacija opravile velik korak v prizadevanju za še hitrejši razvoj naše socialistične družbe.

J. Jereb

Samoupravni sporazum o razdelitvi sredstev med TOZD sta za TAP podpisala direktor Viljem Žener, dipl. inž. in predsednik delavskega sveta Slobodan Bajc.

Pred kratkim je bila v Savi skupina študentov ljubljanske univerze. Anketirali so okrog tristo Savčanov na temo Ali ste obveščeni. Rezultate bomo objavili.

Delovne skupine o predlogu združitve

(Nadaljevanje s 5. strani)

Odgovor glej pod TOZD TAP — tč. 1.

TOZD VET:
Nima pripomb.
TOZD POS:
Nima pripomb.
SDS OSS:

1. Delovni skupini finančno-računovodske službe pripominjata, da predlagana kandidata za člana odbora delovne kontrole in njegovega namestnika po njihovem mnenju ne ustrežata, ker sta v podjetju šele približno pol leta, zato se je ena od skupin odločila, da glasuje proti.

Podobno pripombo je imela tudi delovna skupina razvojni laboratorij v tehnični službi, ki meni, da kandidata zaradi kratkega delovnega staža v naši delovni organizaciji ne bi mogla ustrezno zastopati interesov delavcev.

Odgovor glej pod TOZD TAP — tč. 1.

2. Poročilo o pripombah delovnih skupin k predlogu samoupravnega sporazuma o razporeditvi sredstev med temeljnimi organizacijami združenega dela

TOZD TAP:
Nima pripomb.
TOZD TTI:
Nima pripomb.
TOZD VET:
Nima pripomb.
TOZD POS:
Nima pripomb.
SDS OSS:
Nima pripomb.

3. Poročilo o pripombah delovnih skupin k predlogu sprememb samoupravnega sporazuma o združitvi temeljnih organizacij združenega dela v delovno organizacijo z dne 17. 12. 1973 in k spremembi statuta TOZD

TOZD TAP:
Nima pripomb.
TOZD TTI:

1. Delovna skupina stiskani izdelki pripominja, da se mora zadnji odstavek 50. člena sporazuma o združitvi TOZD glasiti: Razmerje kreditiranja teh nalog mora (ne naj) ustrezati razmerju porabe po posameznih TOZD v tekočem letu.

2. Ista delovna skupina pripominja, naj se 12. člen dopolni tako, da se zagotovi pravočasno preprečevanje sprejemanja neodgovornih obveznosti.

3. Ista delovna skupina in delovna skupina strokovni oddelki pripominjata, naj se določila 12. člena, da TAP ne odgovarja za obveznosti, ki jih je sprejela druga TOZD, črtajo. Navajata, naj TOZD TAP tako kot druge TOZD nosi odgovornosti za obveznosti drugih TOZD, glede na višino vloženih sredstev.

ODGOVOR:

1. Pripomba na 50. člen je umestna in bo upoštevana.

2. Pripomba je umestna, vendar ima sporazum še ustrezna določila v podpoglavju o poslovnih odnosih med temeljnimi organizacijami (člena 72. in 73.).

3. Po sklenjeni pogodbi o skupnem vlaganju med Savo, SEMPERI-TOM in IFC TAP ne more odgovorjati za obveznosti drugih TOZD.

RAZ-MISLI

Domnevne so strmine, kjer prevečkrat zaideš predaleč.

Zaupanje je toliko vredno, kot je nebo visoko.

Če bi sami sebe videli take kot nas drugi — bi nikdar več ne govorili z njimi.

Izkušnje niso to, kar doživimo, ampak tisto, kar se iz doživetega naučimo.

Ni hujšega kot so besede, ki so porojene iz zla, pa sladko zvenijo.

O alkoholizmu

Vloga delovne organizacije je pri reševanju problematike alkoholizma čedalje večja.

Delovni organizaciji je predvsem do produktivnosti in delovne sposobnosti slehernega člana.

Nadalje mora delovna organizacija, da doseže potrebne uspehe, gledati na dobre medčloveške odnose, to pa ni mogoče, če iz delovne organizacije ne odpravijo opijanja, alkoholikov pa ne pošljejo na zdravljenje. Alkoholizem je družbeno zlo, socialna bolezen.

Po vsem tem je razumljivo, da boja proti alkoholizmu ne more voditi zgolj posameznik. Odgovornost za družbeni problem v tolikšem obsegu, kot alkoholizem je, ne more prevzeti posameznik, temveč celotna družba. Iz poročila odborov za oceno kršitev delovnih dolžnosti in materialnih škod za leto 1973 je vidno naslednje:

- odbor za oceno kršitev delovnih dolžnosti je imel 33 sej
- število prijav 240:
- 103 neopravičeni izostanki,
- 44 kršitev neposredno v zvezi z alkoholom,
- 77 kršitev tehnološke in delovne discipline,
- 10 tatvin,
- 45 kršitev — nepravilen odnos do sodelavca.

Ce malo trezno presodimo, lahko iz navedenega zaključimo, da je ve-

lika večina kršitev delovnih dolžnosti posledica uživanja alkohola.

Mogoče bi se malo dalj ustavili samo pri podatku — 44 kršitev — alkohol neposreden krivec. Ta številka prav zbode v oči, če vemo, da je v Savi zaposlenih nad sto alkoholikov, ki so skoraj redno pod vplivom alkohola.

V tem primeru zadene krivda predvsem vodje delovnih enot in izmenske delovodje, ki ukrenejo zelo malo ali pa skoraj nič, da bi vinjenim delavcem preprečili delo in s tem zaščitili vinjenega delavca samega in njegove sodelavce.

V začetku leta 1974 (januar, februar) je bilo na odboru za oceno kršitev delovnih dolžnosti obravnavanih že več kot 100 delavcev — zopet prednjači alkoholizem.

Zanimiv je mogoče tudi podatek, da ima ob izplačilnem dnevu dopust okrog 150 delavcev.

Verjetno se boste tudi vi strinjali z mano — dopust ima velika večina za popivanje.

Breme nediscipline nosijo disciplinirani delavci, saj so vsi letni in perspektivni plani dela izračunani, kot da so delavci 100 % prisotni na delu.

Mislím, da smo vsi dolžni prispevati svoj del v boju proti alkoholizmu.

A. Kladnik

Gasilski kotichek

Ali že veste

Gasilski avtomobili v ZDA ne bodo več rdeči, marveč bele barve.

Raziskave so pokazale, da je rdečo barvo vozila težko opaziti, zlasti pri umetni svetlobi.

Večji požari pred I. svetovno vojno na Gorenjskem

— Leta 1888, 18. aprila, je požar uničil skoraj vso vas Rateče na Gorenjskem. Osemindvajset hiš je popolnoma zgorelo.

— Leta 1891 je v Trziču ogenj zajel predilnico in povzročil mnogo škode.

— Leta 1900, 6. novembra, je gorelo na Jesenicah. Požar je upepelil 5 hiš.

— Dne 5. junija 1901 popoldne je požar zajel Kropo. Zgorelo je 14 hiš.

— Leta 1908, 29. junija, je velik požar uničil nad 40 hiš na Bledu. Pogorela je tudi šola.

Pokrov za gasilske aparate

Skrbni šoferji cistern in tovornih avtomobilov so si že dolgo želeli, da bi bili gasilni aparati na njihovih vozilih čim bolj zavarovani pred mokroto, prahom in poškodbami. Firma Gloria iz ZRN je začela izdelovati za gasilne aparate pokrove iz plastične mase. Ti pokrovi so zelo odporni proti temperaturnim razlikam, sunkom in udarcem.

TEKMOVANJE GASILCEV

V letu 1974 je predvidenih več gasilskih tekmovanj in nekaterih se bodo udeležili naši gasilci.

Pod vodstvom poveljnika Pavleta Vovka se pripravljajo za »spopad« z gasilci društva tovarne usnja v Kamniku. To tekmovanje bo že maja, kasneje bodo sodelovali še na občinskem tekmovanju v Kranju. Prav gotovo pa jih največja preizkušnja čaka na republiškem tekmovanju, ki ga organizira Gasilska zveza Slovenije.

Zbral Ivan Petrič

Zanimivosti od drugod

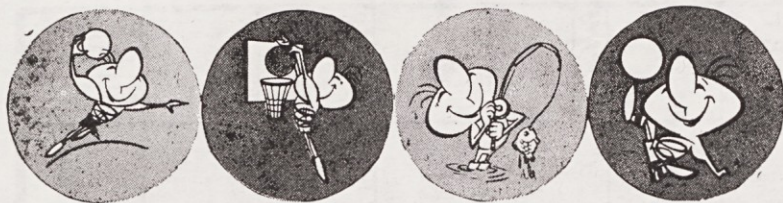
KRIM V LETU 2000

Končana je izdelava glavnega načrta za nadaljnji razvoj Jalte — tega popularnega turističnega mesta na polotoku Krim in celotne južne obale. Načrt obsega razvoj do leta 2000. S planom je predvideno, da se bo na južni obali polotoka Krim oblikovalo pet specializiranih počitniških rajonov. Glavni bo Jaltski rajon, ki bo obdržal obstoječi splošno terapevtski profil. Rajon Alupka-Koreiza se bo razvijal kot kompleks za zdravljenje tuberkuloznih bolnikov. Foros je namenjen za okrepitev, v Gurzufu pa se bo mudila na počitnicah mladina. Predvideno je, da bo na omenjenih področjih zgrajenih veliko novih sanatorijev, počitniških domov in

penzionov, obstoječe objekte teh vrst pa bodo občutno razširili. Turistični, zdravstveni in počitniški objekti na južni obali polotoka Krim se bodo zaradi teh ukrepov lahko toliko razširili, da bodo sprejeli približno 260 tisoč ljudi — nekoliko več kot danes.

Na Jalti — »počitniški prestolnici« — bo celotna priobalna cona izkoriščena za gradnjo zdraviliških objektov. Zgradili bodo velike komplekse, ki bodo lahko sprejeli tudi več kot 2.000 oseb. Da bi ohranili enotno mikro klimo Jalte, bodo vsa industrijska podjetja in komunalne službe preselili iz mesta v planinsko cono. Že zdaj je na Jalti in v bližnji okolici prepovedano graditi kakršnekoli industrijske objekte.

Rekreacija - šport za vsakogar!

V svetu se vse bolj uveljavlja nov idejni koncept športa — rekreativna dejavnost. Gre za novo pojmovanje športa in njegove družbene vloge, za razširitev kroga ljudi, ki se ukvarjajo s športom z željo po čim boljšem psihičnem in fizičnem počutju. Prejšnja leta smo veliko govorili o nujni množičnosti v telesni kulturi, toda napredovali smo počasi. Zato smo pričeli iskati nove oblike, ki naj bi bile dostopne vsakomur. Rodila se je zamisel o rekreaciji. Tako pojem kot ideja je angleškega izvora in pomeni osvežiti, obnoviti. Rekreacija je torej svobodna in organizirana aktivnost, ki fizično, psihično in socialno bogati, sprošča in obnavlja delovnega človeka ter ga pomaga oblikovati v vsestransko razvito osebnost.

Zavest delovnega človeka o skrbi za svojo telesno zmogljivost je iz dneva v dan večja. Hkrati z razvojem civilizacije se človek osvešča in spoznava, da mora vendarle nekaj storiti, če se noče čisto pomehkužiti. Vse preveč postajajo otipljivi podatki o naraščanju obolenj srca in ožilja ki so največkrat posledica premajhne telesne aktivnosti. Tudi pogled na tehniko marsikoga opozarja na premajhno porabo telesnih zmogljivosti. Poleg tega pa človek kot družbeno bitje išče v telesni dejavnosti razvedrilo in sprostitve.

Zato ni naključje, da je akcija za razvoj rekreacije naletela na plodna tla in da dobiva vedno več privrženecv. Oblike so različne in pestre, tako da lahko zadovoljijo hopenja posameznika in družbe kot celote. Želel bi naštet in opisati le najbolj značilne vrste rekreacijskih dejavnosti.

Verjetno je najbolj priljubljena TRIM akcija, ki je v slovenskem prostoru naletela na najbolj množičen odmev. Gradnja TRIM stez, tekmovanja za značko TRIM-šport za vsakogar in TRIM športno značko postajajo vse bolj prisotni pri smotrnem izkoriščanju prostega časa. Vedno več ljudi se odloča za taborenja, pohode in izlete v naravo. Posebno v delavnih kolektivih se organizirajo rekreacijska tekmovanja v različnih športnih panogah.

Res je dolga pot do osveščanja in ukoreninjenja športno rekreacijskih navad, toda najpomembnejše je že to, da smo naleteli na velik odziv ljudi, ki vse bolj čutijo potrebo po telesni aktivnosti.

Kje smo v tem razvoju pri nas v Kranju? Smo pravzaprav šele na začetku poti. Zgrajena je bila TRIM steza, imamo dobro organizirane sindikalne športne igre — to pa je za sedaj tudi vse.

Največ posluha za razvoj rekreacije je pokazal prav delovni kolektiv tovarne Sava. Letošnjo pomlad smo se v dogovoru s športnim društvom Sava, predvsem s sekcijo Partizan Stražišče, že dogovorili za množično in skupno akcijo, ki naj v Kranju postavi čvrste temelje

razvoju rekreacije. Pri tem moram omeniti požrtvovalna športna delavca tov. Cimila iz tovarne Sava in tov. Trilerja iz Partizana Stražišče, ki ob vsestranski podpori in razumevanju ostalih delata na tem, da bo sprejeti program tudi uresničen.

Letošnji program:

1. GRADNJA TRIM STEZE V STRAŽISCU na južnih pobočjih Smarjetne gore. Ta naravna telovadnica s približno 20 postajami, kjer bodo postavljena v naravnem okolju telovadna orodja, bo dolga približno 2500 metrov in bo služila ljudem za redno vadbo za ohranjanje zdravja. Zgrajena bo večji del s prostovoljnimi delom.

2. ZNAČKA TRIM — šport za vsakogar: s to bomo popularizirali samokontrolo telesne aktivnosti, vsak si bo lahko nabavil kartonček in pri tem dobil tudi strokovne nasvete za vadbo.

3. TRIM SPORTNA ZNAČKA — organizirali bomo tekmovanja za dosego športnega znaka v teku, plavanju, kegljanju, kolesarjenju.

4. SREBRNI ČEVELJČEK — v okviru akcije Vsi Slovenci naj hodijo in tečejo bomo pripravili nekaj pohodov in planinskih izletov ter orientacijskih TRIM tekmovanj sami ali z drugimi organizacijami.

5. V Domu Partizana Stražišče bomo uredili TRIM kabinet, kjer bo imel posameznik možnost izmeriti svojo telesno sposobnost in z občasnimi meritvami spremljati spremembe, ki so nastale pod vplivom redne vadbe.

6. Poskusili bomo organizirati oziroma ustanoviti prvi TRIM klub v Kranju, kjer se bodo občani lahko ukvarjali z nekaterimi manj razširjenimi oblikami športne rekreacije: hojo, športno orientacijo in seveda z različnimi športnimi igrami.

Program je sicer res obširen, toda hkrati potreben za razvoj športne rekreacije v Kranju. Mislim, da bomo z dobro voljo in širšo družbeno pomočjo lahko dosegli osnovni namen — nuditi delovnim ljudem možnosti za vsestransko telesno aktivnost.

Matjaž Miklavčič

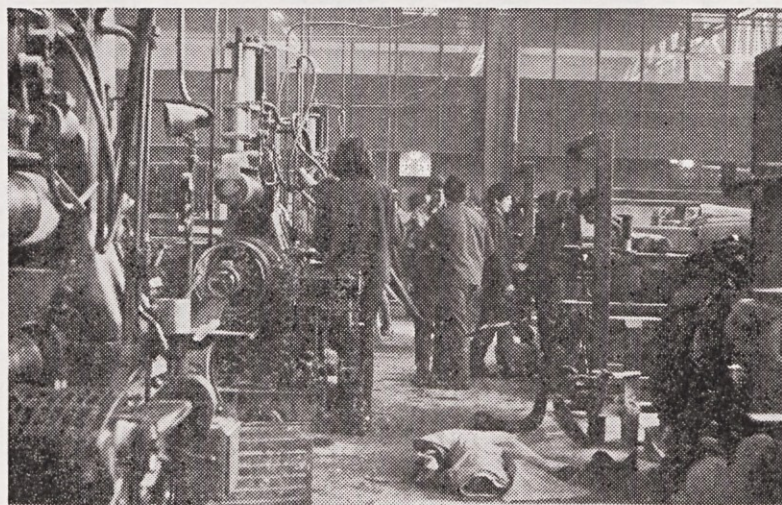

Vse pogostejše srečujemo takšne skupine v Savi. Gre za mlade ljudi, ki pridejo na ogled. Med njimi bo gotovo nekaj takšnih, ki bodo postali naši sodelavci

Ne upam!

Ni dolgo tega, ko smo imeli kratek razgovor s sodelavci iz proizvodnje. Ko so nas zagledali z beležnico v roki so se skoraj opazno zagledali vsak v svoj stroj. Poznamo se med seboj in če se sicer srečamo, kar prijetno kramljamo. Toda, danes je bilo nekaj narobe. Pričeli smo se pogovarjati, pa so nas nekako nezaupljivo gledali, še posebno, če smo kako stvar zapisali v beležnico. Kljub temu, da smo tudi mi čisto navadni Savčani, in nas take tudi poznajo, skoraj norejo govoriti, če nas vidijo, da bomo kaj vprašali ali zabeležili.

veliko povedati, pa ne tistih »žen-skih zadev«; vsi problemi so se nanašali na podjetje, na tisto, kar bi mi že zadnjič povedala, če... Toda toliko tehničnih vprašanj, njenih lastnih predlogov za rešitev zadev od odnosov v kolektivu, nagrajevanja, socialnega varstva, pa tudi dela vodilnih delavcev, da mi je bilo skoraj težko, ko sem pomislila, da večina predlogov, ki jih imajo delavci, ostane med njimi, ker jih ne upajo povedati. Vse te besede, izražene s toliko zavzetosti, bodo ostale le njene, saj o tem ne vedo v oddelku, organu, kjer bi se dalo kaj

Pa mi zadnjič skoraj zaupno reče sodelavka: »Veš, nisem upala? Zbala sem se, da bi vse, kar bom rekla, prišlo v časopis!« Pa mi tisti-krat v razgovoru res ni veliko povedala, tudi iz nje nisem veliko izvlekla. Toda danes, ko sva šli z dela po klancu navzdol, mi je imela

ukreniti. In vsaj nekaj teh želja napišite na listek, vrzite v skrinjice za Informator, ki bodo te dni razporejene v oddelkih in pri vratarjih in mi bomo poskrbeli, da bodo vaši klici dali tudi odmev.

M. G.

Pisali so vam

Spoštovani!

Oglašam se vam iz Kruševca, kjer sem na služenju vojaškega roka.

Ker nisem dobro seznanjen z vašimi težavami, problemi in uspehi, bi prosil, če mi pošljate vaš časopis. Zelo me zanima vaše poslovanje, saj sem tudi jaz član vašega delovnega kolektiva.

Na vojaško življenje sem se že privadil in mi gre kar dobro. V mestu veliko gradijo. Po zunanjosti je lepo in urejeno mesto, kot tako pa je povezano tudi s svojo preteklostjo. Prejmite lepe pozdrave od vojaka

Rajka Bajžlja
V. P. 2270/12-B
37002 Kruševac

Rajko, hvala za pismo. Četudi ga nisi poslal naravnost v uredništvo smo ga vseeno dobili. Želimo ti veliko lepega med pripadniki JLA.

Urednik

Nagradna križanka

Po daljšem času spet objavljamo skandinavsko nagradno križanko. Potrudili smo se, da ni težka, vi pa se potrudite in jo rešite.

Rešeno pošljite v uredništvo do 20. maja, komisija pa bo pet pravih z žrebom nagradila.

1. nagrada	80.00 din
2. nagrada	50.00 din
3. nagrada	30.00 din
4. in 5. nagrada po	20.00 din

SAVA, glasilo delovne skupnosti industrije gumijevih, usnjenih in kemičnih izdelkov izdaja uredniški odbor. Glasilo izhaja štirinajstredno, glavni in odgovorni urednik Jože Štular. Naslov uredništva: Kranj, Skofjeloška 6, telefon 22-521, interno 282. Tisk in kličje CP Gorenjski tisk Kranj.

List je oproščen temeljnega davka na podlagi mnenja republiškega sekretariata za prosveto in kulturo SRS (št. 421-1/72 z dne 27. marca 1973).

PRVOMAJSKA NAGRADNA KRIŽANKA

DELAVSKI SVET POD7.	DEL VRATU DEL NOGE		2 A B A	e	9409	VERDI7. OPERA
→				Z		BLAGAJ.
				LJESKA DESEN PREBIV. ATEN		
100			JUNAK PRED TROJO MENJAČICA			
K-ENEF		OČKA			AMPER	
		OLJE - VINA			KLISIK	
	VRSTA METLE					EBORO- VANTJE
KENETH	OSROČEK					
↙					ŽAHOD	
					BARVILLO	
1000	MAJ(TUJ) USNJEH BIG	NARAV. LOGAR.	TKANINA	BIKILA AVTOR. AGENC.		REKA V SR
POODVEN		FRANC. MLAD. PISAT.				KADAR SEJANJE
+		TOP NAB. SODEL.			OTOK	UTEJA KRAJ V S. AFRIKI
NERI ČAS			DARVO ČERNELC NAŠA MORNARICA	AVAR ALUMINIJ		ZEMLEP. KNJIGA
ELEKT. NAVITJE PREDE. CERKA				DEL OČI	ARAB. ČREBEC GOSPO- DAR	AVSTRICA NAKANA
				PRVINA PRVOTNI PREBIV. ITALIJE		
AREST REKA V SR KATBAN	ORŠALOVI		ČAR	VINJAK ROMUNJA		
			IGRAS KARTAMI SLOVEN. SINDIK.			PRIMOR. MESHET RINSKO OBLAC.
		RUDI				
				SKR. H. IME	PISAL. BLOK KRAJNA NIŠOŽ.	
ŽDRE- NOST	BREZ SOLI VALTEVO					ORANJE
VEROMA			7			PARK, NASSAD ŽVEPLO
TANKA TKANINA			A. ERKA			
↙				ŽVIŠAN GLABC	MI!	DA!